

WEINRAUCH KATALIN

EL NEM SZAKADVA

Az asszony alatt panaszosan megreccsen a kényelmetlen szék, ahogy rákönyököl a konyhaasztalra és ki tudja, hányadszor, beletúr az asztalon heverő íratkupaiba: –Nincs és nincs, itt sincs! Uram Atyám, hol lehet, hova tehettem? Soha nem veszíték el semmit, az íratok ebben a dobozban állnak. Mindig mindent megőrzök... Ennek, ami itt van, akár a felét is kihajíthatnám, s lám, mégis őrizgetem... Érthetetlen hová lett...

Töprengve ráncolja a homlokát miközben mereven, révedezve bámulja az ablak fölötti sötét sarkot: festetni kellene, de ha úgy is el kell adni a házat, akkor minek... majd az újgazda... Ott a sarokban, az a szürkeség nem is por, hanem pókháló... na, gyönyörű, mondhatom, de majd... Szeme rátéved az ablakra: esik, megint esik, pocsek egy nyár! Hirtelen felpattan: hol lehet apám? Csak nem a kertben bóklászik most is, ebben az esőben? Nyughatatlan ember az öreg, de hál' Istennek még jól bírja magát, mindig csinál valamit, sok gondot levesz a vállamról! Csak azt nem szeretem, ha a létrán állva szedi a gyümölcsöt, vagy köztözegeti, visszavágja a szőlőt a lugason. Mert ő erre is képes, így, jóval túl a nyolcvanon... No, nem is esik annyira, éppen hogy csepereg, csak a falevelek szabadulnak a vízcseppektől a szél parancsára, azért tűnik úgy...

Szeme visszatalál az asztalon szétszórt íráthalomra és nagyot sóhajtva, nehezkesen visszaereszkedik a székre: merre keressem tovább, hol nem néztem még? Lassan, akkurátusan rakja vissza a dobozba a papírokat, egyiket-másikat kidobásra valónak ítél, azokat nem. A skatulya alján talált három fényképet a kezében tartva sokáig elnézegeti: vajon miért itt vannak és nem a helyükön, az albumban? Az ezüstlakodalmi bulin készültek a felvételek... Istenem, milyen fess, jóképű volt az én emberem és hogy szeretett... nagyon szeretett... Jól állt rajta ez a szép fekete öltöny. Ritkán viselte, csak különleges alkalmakkor, finom, drága szövetből varrták és Párizsban! Hú milyen nagydolog volt, hogy meg tudták venni... No, nem annyira az ára miatt, bár, az sem volt kevés... de tellett rá, az ura nagyon jól kereső, ismert ügyvéd volt. Csakhát, abban az időben, amikor ezt megvette, keveseknek adatott meg, hogy egy boltba betérve, ráakadjon egy rászabott, elegáns francia öltönyre és abba bele-szeretve, azt ott, azonnal, meg is tudja vásárolni. Ennek a pénzen kívül egyéb prózai oka is volt. Mégpedig az, hogy az üzletekbe csak alig vagy nagyritkán jutottak el az értékeesebb külföldi holmik, ruhaneműk... Ilyesmihez leginkább

a jól őrzött készruha lerakaton lehetett hozzájutni, nagy-nagy protekcióval. Az ura valami örökösödési perben nyújtott hasznos jogi tanácsot a raktárvezetőnek, aki aztán ezzel az öltönnyel hálálta meg neki. Persze nem ajándékba kapta, hanem pénzért, erre ő nagyon vigyázott, nem kívánt bajt magának, meg másnak sem... Illett neki nagyon. Ni, a szikár, vállas alakjára milyen szépen rásimul a remekbe szabott zakó. Igazi sármos férfi volt, ebben az öltönyben meg különösen... Még a koporsóban fekvé is... Talán nem helyénvaló ilyenmire gondolni... De hát ebben az öltönyében lett eltemetve...

Az asszony merengett még néhány pillanatig a fényképek felett, aztán sóhajtva visszatette a dobozba. Majd holnap vagy valamikor beragasztja az albumba, de most nincs rá ideje. Először meg kell keresni, muszáj megtalálni azt a házassági bizonyítványt! Hiszen megesküdtek, férjezett volt, majd harminc évet élt le a férjével, és tessék! – most nem tudja igazolni. Itt vannak a keresztlevelek mind: az uráé, az övé, a lányáé meg a fiáé; a férje halotti bizonyítványa, mindkettőjük diplomája, iskolai bizonyítványok, a régi keményfedelű szakszervezeti könyvecskék, ez meg itt egy komszomol igazolvány... Ebből csak egy van... kezébe fogja, nézegeti: az enyém. A férjét eltanácsolták a komszomolból, mert karácsonykor rajtakapta a komszomoltitkár, amikor bement a templomba... Bár valójában nem is ez volt az igazi ok, valami nőügy állott a háttérben. Mindketten egyazon lányra hajtottak, és a hölgyike az uramra bukott. Ez még az egyetem ideje alatt, a diákéveiben történt... Aztán ez a nagy tűzzel fellobbanó love story éppen olyan gyorsan kihuny, akár a többi, valamennyi, amit az én akkor még igencsak csapodár férjem cseppet sem bánt. Azt meg végképp nem sajnálta, hogy kirúgták a komszomolból, mert így a komszomoltanács többé nem kérhette számon rajta a csajozásait. Érdekes – ráncolja az asszony tűnődve a homlokát – a dolognak nem lett folytatása és semmilyen retorziót nem vont maga után... Kész csoda! Talán, mert a tanulmányaiban elejétől a végéig kitűnő eredményeket produkált... Jólesően elmosolyodik: hát, mitagadás, az én drága férjem rendesen kitombolta magát az egyetemi évek alatt! Annyira, hogy aztán már csak az én szoknyámon ült. És milyen féltékeny volt...!

Nagyot sóhajtva tér vissza a jelenbe: szóval, minden itt van egy csomóban, csak éppen a házassági levelük hiányzik. Márpedig annak az okmánynak a hiányában nem lehet benyújtani az áttelepüléséhez szükséges iratokat. Milyen dühös lesz a lánya, ha megtudja, hogy e miatt elhalasztódik az optálása. Pedig nemsokára meg lesz Anikónak a második babája, és jól jönne az anyai segítség... Ki tudja, mikor sikerül beszerezni ennek a fontos iratnak a hivatalos másolatát. Beleborzongott a gondolatba, ahogy a hivatalokra gondolt, amiket végig kell járnia. Vajon mennyi idejét, de főleg mennyi pénzét fogja

majd felemészteni? És ki tudja, lesz-e egyáltalán eredmény?... Hogy mondja el a már felnőtt gyermekeinek, hogy anyjuk nem tudja papírral bizonyítani azt, hogy férjénél volt, hogy ők nem zabigyerekek... Zabigyerek – ízlelgeti a szót. Milyen furcsa, régies kifejezés, a mai fiatalok már nem használják, talán nem is értik, hiszen a legtöbb gyermek házasságon kívül jön a világra. Aztán később vagy összeházasodnak a szülők, vagy nem...

Hát mi összeházasodtunk, becsülettel és sebtében... Pár órával a polgári esküvőnket követően – amelyen a két tanún kívül senki nem volt jelen, sőt! Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a családnak sejtése sem volt a hirtelen jött elhatározásunkról – szóval, röviddel a hivatali ceremónia után engem már vitt a vonat a távoli metropoliszba, hogy megkezdjem egyetemi tanulmányaimat. Újsütetű férjem meg az ellenkező irányba hazautazott, onnan meg tovább, egy másik nagyváros egyetemére... Ez volt a nászutunk... Hát ennek a nagy sietésnek vagyok most az áldozata. Persze, ha szüleim nem ellenezték volna olyan állhatatosan, hogy feleségül menjek a gyermekkori szerelmemhez, akkor minden másként történik... Aztán az évek engem igazoltak, és ők belátták, hogy kár volt tiltani tőle...

...Bizony, ha azon a gyönyörű nyári napon, az anyakönyvvezető a törvény által előírt szabályt vasszigorral betartotta volna, úgy a házassági kérelem benyújtásának idejétől számítva csak egy hónappal később adhatott volna össze bennünket. De mert jóismerősünk volt, és a nagykapu mellett mindig ott van egy kiskapu, amelynek ő ismerte az átjárhatóságát, azonnal megeskettett. Igaz, nem a városi hivatal anyakönyvébe vezette be a frigyünket, hanem valamelyik vidéki jegyzőségen, másnap. Mert az egyhavi várakozási törvény kizárólagosan a városokon élőkre vonatkozott. Hogy melyik falut választotta, az minket akkor cseppet sem érdekelt! A lényeg az volt, hogy kiállította a házassági levelet, s azt a kezünkbe nyomva a személyi igazolványunkba is beleütötte a pecsétet. Ezzel házastársakká lettünk nyilvánítva. Ennek öröme azonnal pezsgőt bontottunk, aztán ki-ki merre... Istenem, de rég is volt, mennyi év eltelt azóta... És ő... milyen rég nincs velem...

A nő szemébe könny szökik, és karjára dőlve ráborul az asztalra. Kósza gondolatok kavarnak az agyában: ma kimegy a temetőbe, nem baj, ha esik, legalább egyedül lesz, senki nem látja majd arcán a soha nem múló fájdalmat, és nem nevetik ki, ha egy-egy szó hangosan is kicsúszik a száján. Mert már rajtakapta magát, hogy a sírnál egyedül állva, suttogva beszél a férjéhez, miközben kezével az élőnek tűnő márványkeresztet simogatja.

...Hát ezért jöttem ki hozzád ma, neked is tudnod kell a kálváriámról, amibe az eltűnt házassági levelünk miatt kerültem. Pedig a kazettában minden egyes papírfecnit darabonként átszedtem, de hiába, nincs és nincs...

A nő keze gépiesen simogatja a sápadt napfényben lassan langyosodó keresztet. Feje fölött a nedves ágak takarásában egy kedves hangú madár éneklésbe kezd. Tekintetével kutatja a kis dalnok rejtekét, de egy eltévedt napsugárnak köszönhetően aprócska fényszikra villan a szemébe, és pillantása megállapodik a keresztben pihenő kezén, annak is a gyűrűs ujján.

Igen, látod, most is viselem a gyűrűt, amit a huszonötödik házassági évfordulónkra vettél nekem ajándékba... Emlékszel, a buli előtt mentél el érte az ékszerboltba és a házassági levelet is magaddal kellett vinni... Bizony, annak felmutatása nélkül hiába volt ezüstlakodalom... Ha nem lett volna nálad az igazoló okirat, még te sem tudtál volna nekem aranygyűrűt venni. Az akkor érvényben lévő törvény ezt nagyon szigorúan előírta. Nézd, a rubinnak még ma is milyen csodás a tüze... Képzeld, a vendéglőben készült fényképekre is rátaláltam az iratok között. Biztosan te tetted oda, talán éppen a harmincadik évfordulónk előtt. Amit te már nem vártál meg... Pedig alig pár nap hiányzott csupán... Úgy nézel ki a fényképen, amilyenek szerettelek... A szép, fekete öltönyödben... Kérlek, segíts nekem megtalálni azt az elveszett iratot, vagy legalább azt mondd meg, hol keressem! Csak nem nyelhte el a föld...

Az asszony meginog és a szívéhez kap. Lábai elgyöngülnek, megrogynak alatta, a temető fái lassú körtáncba fognak és ő, hogy el ne essen, a keresztbe kapaszkodva ráhuppant a sír márványkeretére. Vakon, üveges szemmel mered maga elé, és halkán suttozja:

De igen, elnyelte a föld, Úr Isten, pontosan ez történt!

Szorosan lehunyja szempilláit, és visszatartva lélegzetét figyel a senki más számára nem hallható, csak az ő fejében visszhangzó hangokra:

– Igen, elhoztam magammal! A zsebemben maradt, akkor, régen, mikor az ezüstlakodalomunkra megvettem neked a gyűrűt... Aztán... kinek jutott volna eszébe a temetésre készülve, hogy belenézzen a szekrényből elővett öltöny belső zsebébe... Ne keressed tovább, jó helyen van. Én őrzöm, és örökre vigyázok rá...

Az asszony végigsimít a homlokán, és megbékélve elmosolyodik: – Mert így végleg magadhoz láncolhatsz. Holtodiglan, holtomiglan. Hogy soha el ne szakadjunk egymástól! Soha.